

Екологична образователна програма

Разработена като част от проект „От Желязна завеса до Зелен пояс: възстановяване на екологичните мрежи в Югоизточна България“ и проект „Заедно за природата“

ШВЕЙЦАРСКО-БЪЛГАРСКА
Програма за сътрудничество

Rewilding
Rhodopes

Cambridge
Conservation
Initiative

ARCADIA
A CHARITABLE FUND OF
LISBET RAUSING & PETER BALDWIN

Екоприключения!

Екологична образователна програма за учители
и ученици

— **Май** —

Тема на месеца:
Защо пеят славеите?

Тема на месеца

Здравейте, учители!

Ето, че краят на учебната година е вече тук, а с него идва и **финалът на нашата екологична програма „Екоприключенци“**. Надяваме се да бяхме причината за много позитивни емоции, нови знания, любопитни мигове и осъзната любов и грижа за природата, от която сме неизменна част! Опитвахме да вдъхнем кураж сред младите хора в класа ви, че от тях зависи опазването на най-голямото ни богатство и усещане, че ние сме решаващи за оцеляването и благоденствието на милиони животни и растения около нас. Дано заедно сме успели в тази нелека, но така важна задача за всеки човек на тази хубава синя планета, която споделяме с още много интересни малки и големи същества и която наричаме наш общ дом.

Темата на последния месец от програмата ще покаже разнообразието сред животните. Заглавието е **„Защо пеят славеите?“**. В тази тема ще разгледаме разликите между мъжките и женските животни, от примери с насекоми, през рижи, земноводни, влечуги, няколко необикновени птици и бозайници. Половият диморфизъм в природата е наистина интригуващ а разликите понякога са удивителни.

Този месец сме планирали следните занимания:

- **В класната стая** - интересна презентация, съпроводена с видеа, дискусия и постери.
- **На двора** – игра с топка
- **Пътешествия** - ще отидем до природозащитен център.
- **У дома** - ще опитваме да имитираме птичи песни и ще гледаме видеа за забележителни (и неповторими) птици от света, според звуците, които издават.
- **Празници и поводи**
  - **01.05** - Ден на труда
  - **02.05** - Великден
  - **06.05** - Гергьовден, Празник на армията и Национален празник
  - **11.05** - Международен ден на мигриращите птици
  - **15.05** - Международен ден на семейството (с орли като символ)
  - **21.05** - Ден на Натура 2000
  - **22.05** – Международен ден на биоразнообразието
  - **24.05** - Ден на славянската писменост

В класната стая

Презентация

20 минути / за целия клас / проектор и екран

Добре дошли в новата тема за месеца! Ще поемем на вълнуващо приключение в света на животните. Има ли разлика между мъжката и женската костенурка? Защо пеят птиците? Пеят ли женските? Защо славеите пеят вечер? Защо опашката на пауна е толкова голяма? На тези и на много други въпроси ще отговори днешната презентация посветена на разликите между мъжките и женските животни.

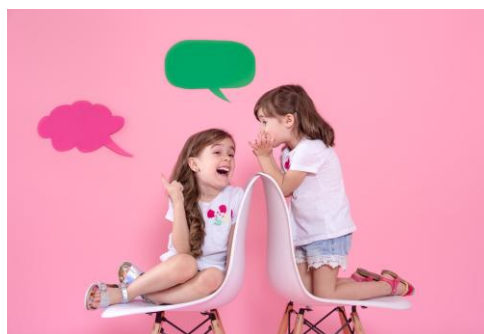

Пуснете презентацията и разказвайте слайд по слайд увлекателно на децата. Вероятно те ще искат да споделят впечатления и ще имат въпроси - търсете отговорите заедно.

Дискусия

15 минути / за целия клас

След презентацията имате **въпроси за дискусия, по които да поговорите с децата**. Обсъждайте свободно въпросите, като споделяте и вие. Нека учениците да разказват, като се изслушват и не се прекъсват.

Също така във файла "**Кратки игри**" сме ви предложили няколко, които са подходящи за класната стая, ангажират, забавляват децата и покриват знанието.

Можете да ги приложите след като преминете през презентацията, или в друг избран от вас момент.

Постери

5 минути / за целия клас / принтер, дъвка за стена или хартиено тиксо

С идването на новия месец, идват и новите постери. В тях ще разгледате **няколко от животните от презентацията**. Поставете ги до предните от април или пък оставете

само тях - преценете, според начина, по който правите това досега.

Препоръчваме да оставите всички постери от месеците, за да оформите визуална пътека на темите от програмата.

Видеа

10 минути / за целия клас / проектор и екран

След като разгледате презентацията и обсъдите темата с въпросите за дискусия, **гледайте тематичните видеа**, като включите звука:

- Много кратко видео на разлика между мъжки и женски бръмбър еленов рогач
- https://www.youtube.com/watch?v=6ABfptrH_Xg
- Битка между бръмбари рогачи за територия
https://www.youtube.com/watch?v=0ND1JV_gs2M
- Лятна нощ изпълнена със светулки
https://www.youtube.com/watch?v=k72jGJTC_3o
- Пеещ мъжки жаба дървестница
<https://www.youtube.com/watch?v=UJfSWpXLGL8>
- Шипоопашата костенурка си похапва
https://www.youtube.com/watch?v=EILe0mZ5_aE
- Пееща чучулига
<https://www.youtube.com/watch?v=vOKDrfFM7pl>
- Пеещ славей
<https://www.youtube.com/watch?v=XdlIbNrki5o>
- Тигът не успява да хване паун
<https://www.youtube.com/watch?v=tYhRyXz88dY>
- Паун
<https://www.youtube.com/watch?v=qDvFdj-pFMc>
- Превъзходна райска птица танцува
<https://www.youtube.com/watch?v=5jMTuuhTeqU>
- Дванадесетнишковата райска птица танцува
<https://www.youtube.com/watch?v=K7E-2bqwwPU>

Игри в клас

„Животински конкурс за талант“

15 минути / за целия клас, но по екипи

Децата се разделят на малки групи. Всяка група получава животно от темата: славей, паун, елен, жаба, рогач, райска птица, зелен гушер.

За няколко минута групата измисля кратко представяне без думи:

- песен;
- танц;
- походка;
- перчене;
- пазене на територия;
- криене от хищник.

Останалите познават кое е животното и какво поведение показва. Играта е чудесна, защото превръща половия диморфизъм в малък театър, без нужда от нищо освен пространство между чиновете.

„Камуфлаж или красота?“

5 минути / за целия клас

Учителят казва животно или ситуация, а децата правят едно от две движения:

- ръце широко разперени = красота, показност, привличане;
- свиване ниско/ръце близо до тялото = камуфлаж, скриване, защита.

Примери:

- паунова опашка;
- женска птица в гнездо;
- синя гуша на мъжки зелен гушер;
- женска райска птица;
- рога на елен;
- костенурка, която се прибира в черупката.

След всеки пример едно дете обяснява защо е избрало движението.

„Птичи оркестър“

10 минути / за целия клас, но по екипи

Класът се разделя на 4 групи:

- славеи;
- жаби дървесници;
- чучулиги;
- светулки, които не пеят, а „светят“ с движения на ръце.

Учителят е диригент. Когато посочи група, тя издава звук или прави движение. После се усложнява:

- „само мъжките пеят“;
- „женските се крият“;
- „територия“ – групите пеят по-силно;
- „хищник“ – всички замръзват.

Така децата запомнят, че звуците и поведението в природата често имат смисъл: привличане, предупреждение, общуване, защита на място.

На двора и наблизо

Май е месец, в който просто не трябва да си вътре :) Времето е перфектно за навън, не е твърде топло, вече не е хладно и не вали толкова много.

Не я изпускай

15 минути / топка / за целия клас

Това е чудесна игра за упражняване на речник, свързан с животни. Накарайте всички ученици да седнат в кръг.

Използвайте топка (или дори пластмасово животно) и я хвърлете на един ученик. Но

трябва да кажете една дума за животно, докато подавате. След това ученикът хвърля на друг ученик и казва различна дума за животно. Ако ученикът, на когото сте я хвърлили, я изпусне, той/тя отпада. Също така, ако ученикът не може да се сети за дума за животно в рамките на няколко секунди, той/тя отпада. Играта продължава, докато не се издигне един победител.

(буквален превод с гугъл транслейт)

Пътешествие

Пролетта е супер сезон за неща сред природата! За месец мей сме планирали няколко занимания, от които можете да изберете за вашия клас:

- **Посещение на природозащитен център Източни Родопи** – Там може да наблюдавате лешоядите, да разберете повече за техния необикновен живот и да се разходите покрай река Арда, наблюдавайки невероятните скали наоколо. Посещение на група трябва да бъде предварително уговорено с екипа на центъра. Можете да го направите на тел. 0878 599 385
- **Природозащитен център Пода** – край Бургас. Това е вторият център на БДЗП, където акцент са водните птици и миграцията. В центъра ще научите за Виа Понтика и щъркелите. Може да наблюдавате водните птици, които се виждат от терасата на центъра. И отново всяко посещение на група ученици трябва да бъде предварително уговорено с екипа на центъра на телефон 0878 252 722

У дома

Всеки месец в програмата ще ви изпращаме **материали, които да споделите с родителите на децата**, за да може темата, която ги вълнува в клас, да се появи и у дома.

Ето **съобщение за родителите**:

Здравейте, скъпи родители,

Май е великолепен месец, пълен с празници, истинско пролетно време и прекрасна природа, която ни приканя да се разхождаме и прекарваме повече време навън. Този месец фокусът на учебна програма "Екоприключения" на БДЗП ще е разликата между мъжките и женските животни. Планирали сме вълнуващи занимания за децата и ще се радваме да сте част от емоциите със следните игри и видеа, които да пренесат хвъркатата тема и у дома.

Нашият сигнал

Чувстваме се толкова добре, когато около нас пеят птици! Песните им ни изпълват с радост, навяват ни спомени, карат ни да чувстваме че пролетта е дошла. А можем ли да имитираме това, което чуваме. Не е

много лесно - с някои песни ни се получава (гарван), на други извивките малко ни бягат (лястовица), трети са си вокално предизвикателство (авлига). Хайде да опитаме, все пак. И за децата е толкова забавно!

Заслушайте се в птича песен, когато сте навън с децата. Опитайте да я изимитирате заедно. Ако сте супер добри, птицата може да ви отговори

А, ако искате да знаете кой ви пее, то свалете най-голямото безплатно приложение за разпознаване на птици в света. Дайте му десетина секунди да чуе песните наоколо и ще разберете кой се крие до вас в храстите и дърветата :) Ето линк - Merlin Bird ID

<https://merlin.allaboutbirds.org/>

Тук ще чуete (и видите) 46 вида европейски птици с техните песни - всички те се срещат в България <https://www.youtube.com/watch?v=uNKs634hGzA> Ето и две видеа с едни от най-впечатляващите птичи песни по света: (1)

<https://www.youtube.com/watch?v=q15dT8h-ORU> и (2)

<https://www.youtube.com/watch?v=sgsyDVJRZnM>

Весел месец май!

Празници и поводи

Въведение

Май е пълен с поводи и ни гарантира весело и празнично време заедно. Помислете заедно с децата **как да ги отбележите** така, че да научите и нещо ново и интересно.

- **01.05** - Ден на труда
- **02.05** - Великден
- **06.05** - Гергьовден, Празник на армията и Национален празник
- **11.05** - Международен ден на мигриращите птици
- **15.05** - Международен ден на семейството (с орли като символ)
- **21.05** - Ден на Натура 2000
- **22.05** - Международен ден на биоразнообразието
- **24.05** - Ден на славянската писменост

— **Весел май, екоприключения!** —

За въпроси, коментари и впечатления за програмата,
пишете ни на **ekopriateli@bspb.org**

